

Budgetprocedure for budget 2025-2028

Sagsnr: 00.30.00-S00-10-23
November 2023
Økonomi

Indhold

Indledning.....	3
Det økonomiske udgangspunkt.....	3
Anbefalingen er et råderumskatalog på 20 mio. kr. til budget 2025-2026.....	7
Basisbudgettet.....	7
Anlæg og det balancerede anlægsbudget.....	8
Effektiviseringer – også i et flerårigt perspektiv.....	9
Eksterne/lokale budgetforslag	11
Det politiske ejerskab og fagudvalgenes rolle.....	11
Direktionens rolle	12
Medarbejderinddragelse.....	12
Offentliggørelse af budgetmateriale, høring samt borgerinddragelse	12

Indledning

Ifølge kasse- og regnskabsregulativet skal der udarbejdes en budgetprocedure for næste års budgetlægning.

Budgetproceduren for 2025 er rammen for de politiske drøftelser om kommunens økonomi. Udgangspunktet er vedtaget budget 2024.

I det vedtagne budget 2024 er der en ubalance i 2026 som i budgetproceduren for 2025 skal håndteres for at få et budget i balance. Dvs. hvor overskud på driften inkl. renter, kan finansiere anlæg (der ikke finansieres af lån) og afdrag på lån.

Ligesom tidligere år skal der ske en inddragende proces af medarbejdere og borgere.

Fagudvalgenes bevillingsansvar stiller særlige krav og forventninger til udvalgene i budgetarbejdet. Ikke mindst i forhold til ansvar i arbejdet med at udarbejde budgetforslag inden for udvalgets bevillingsområder. Forvaltningen understøtter udvalgenes rolle og ansvar i budgetprocessen i forhold til ændringer af basisbudgettet og budgetforslagsversionerne.

Til understøttelse af implementeringen af udviklingsstrategien mv. er der på driften afsat 5 mio. kr. til ny drift. Anlægsprojekter og andre projekter, der er betegnet som signaturprojekter, kan finansieres via FFV-midler, som ligger i kassen. Handleplanerne i forhold til udmøntningen af udviklingsstrategien vil følge budgetprocessen behandles i fagudvalgene i foråret 2024. Hvis fagudvalget vurderer, at der skal afsættes budget til at understøtte handleplanerne, skal der udarbejdes budgetforslag til dette, så det kan indgå i budgetprocessen.

Der er gennemført en evalueringsproces efter budgetvedtagelsen af budget 2024 og konklusionerne herfra er indarbejdet i budgetproceduren for budget 2025.

På baggrund af tidligere evalueringer af budgetprocessen er skyggemålene, som til budget 2024, udarbejdet på udvalgsniveau og ikke på bevillingsniveau.

Forvaltningen foreslår, at der udarbejdes et råderumskatalog for budget 2025-2028 på 20 mio. kr. Dette uddybes i det følgende. Den økonomiske politik angiver, at der hvert år skal udarbejdes et råderumskatalog hvor midst halvdelen skal bestå af effektiviseringer inkl. hverdagsomstillinger. Økonomiudvalget fastsætter størrelsen på råderumskataloget i forbindelse med budgetproceduren.

I det følgende er der taget udgangspunkt i offentliggørelse af budgetforslag den 12. august 2024.

Det økonomiske udgangspunkt

Den økonomiske ramme for budgetproceduren er det politisk vedtagne budget 2025-2027 samt målsætningerne i den økonomiske politik.

Budgetproceduren for 2025 i hovedtræk

- Udvalgenes roller og ansvar i budgetprocessen
- Fortsat arbejde med effektiviseringer og besparelser (råderumskatalog på 20 mio. kr.)
- Ramme på 5 mio. kr. til ny drift. Evt. genbevilling af statslige puljer omlagt til bloktilskuddet er udover rammen på 5 mio. kr.
- Toårigt årshjul mhp. analyse og kvalificering af budgetforslag
- Inddragelse af medarbejderrepræsentanter
- Offentliggørelse af budgetforslag 12. august
- MED-proces og borgermøde inden 1. behandling af budget 2025-2028 og før budgetseminaret

Det er også målsætningen, at service- og anlægsrammen, som følge af økonomiaftalen mellem KL og regeringen, skal overholdes.

Ved budgetprocedureren for 2023-2026 besluttede kommunalbestyrelsen af afsætte 5 mio. kr. årligt til ny drift.

Det følger af den økonomiske politik, at Faaborg-Midtfyn Kommune hvert år skal udarbejde et råderumskatalog. Halvdelen skal udgøres af effektiviseringer- Både tværgående- og fagspecifikke effektiviseringer og inkl. hverdagsomstillinger på Ca. 3 mio. kr. Råderumskataloget skal desuden være tilstrækkeligt til at skabe et budget i balance.

Samtidig skal der arbejdes på at undgå udvidelser af basisbudgettet, som måtte overstige en eventuel statslig kompensation for ændret demografi, faldende skatter og ny lovgivning.

Til budget 2025 er der en ny budgetkategori: Ekstraordinær driftsudvidelse. Der er ikke afsat ekstra midler til denne budgetkategori.

Budgetkategorien vedrører særlige ekstraordinære dokumenterbare udgifter indenfor de rammestyrede områder, hvor det er forsøgt at holde disse udgifter indenfor rammen. Det skal være til fx en udefrakommende ekstraordinær regning af en væsentlig størrelse.

Der kan både være tale om varige udgiftsbehov (fx stigende it-licenser) og midlertidige udgiftsbehov (som energipriser der må forventes at normaliseres på et tidspunkt). De midlertidige udgiftsbehov dækkes i udgangspunktet maksimalt for 1-år. Hvis udfordringen viser sig at være længerevarende, skal den behandles igen til det kommende års budget proces.

Da der ikke er tale om basisbudgetforslag lægges de ikke forlods ind i basisbudgettet. Forslag til ekstraordinær driftsudvidelse skal forhandles af kommunalbestyrelsen på lige fod med øvrige budgetforslag.

De økonomiske forudsætninger.

I det vedtagne budget 2024 ser den økonomiske ramme således ud:

Tabel 1: Oversigt over det økonomiske budgetbalance/resultat (se også tabel 2)

Netto 1.000 kr.	2025	2026	2027
Resultat	-3.934	9.389	-14.486

Det fremgår af tabel 1, at der er et overskud på 3,934 mio. kr. i 2025, et underskud på 9,389 mio. kr. i 2026 og et overskud på 14,486 mio. kr. i 2027.

Det resultat beror bl.a. på nedenstående politisk vedtagne forudsætninger a) til h):

a) **Anlæg** udgør 89,299 mio. kr. i 2025, 83,674 mio. kr. i 2026 og 100,513 mio. kr. i 2027.

b) Der er i lighed med 2024 også i budget 2025 og frem afsat **5 mio. kr. til ny drift** i hvert af årene.

c) Der er indregnet en forventet **kompensation for øget demografi**, der aftales hvert år i forbindelse med økonomiforhandlingerne. Det vil sige, at der er indregnet nye 11,2 mio. kr. i indtægter hvert af årene 2025, 2026 og 2027.

d) Der er budgetteret med et **kassetræk** på 5,166 mio. kr. i 2025.

e) Der er i 2024 budgetteret med **optagelse af nyt lån** på 12 mio. kr. vedr. anlæg afsluttet i 2024 (udover 10 mio. kr. til energiforanstaltninger) i 2025.

f) Det forudsættes, at **administrative besparelser** på 6,3 mio., som indgik i budget 2024, udmøntes i 2025 og fremover. I budget 2024 indgår de som en ikke-udmøntet besparelse under Økonomiudvalget (direktionens budget)

Særligt omkring budget 2027

g) Skatteindkomstprovenu: På baggrund af valg af selvbudgettering i 2024 er der indregnet en efterregulering af skatteindkomstprovenuet på 39,179 mio. kr. Der er ikke indregnet en evt. efterregulering af tilskud og udligningen i 2027, da dette i højere grad afhænger af de øvrige kommuners forventede øgede skatteindkomstprovenu ved valg af selvbudgettering. Efterreguleringen af både skatteindkomstprovenuet og tilskud/udligningen er meget usikker, da det afhænger af den faktiske samfundsøkonomiske udvikling i 2024.

h) Foreløbige vurderinger af grundskylden: Der er ikke indregnet efterregulering af tilskud og udligningen i 2027 på baggrund af den foreløbige udmeldte vurdering af grundskyld i august 2023 vedr. 2024, da tallet endnu ikke er udmeldt og derfor ukendt.

Særligt punkt g og h gør, at det forventede resultat af budget 2027 er meget usikkert.

Andre forudsætninger der kan indregnes og som indgår i anbefalingen om råderumskatalog på 20 mio. kr.:

i) Anlægsramme på i udgangspunktet minimum 100 mio. kr. jf. den økonomiske politik

Når anlægsrammen skal udgøre min. 100 mio. kr. i alle årene, betyder det, at der skal afsættes yderligere budget på 10,701 mio. kr. i 2025, 16,326 mio. kr. i 2026 og en reduktion på 0,513 mio. kr. i 2027.

j) Til budget 2024 var der i opgørelsen af råderumskataloget indregnet 10 mio. kr. til øget basisbudgetændringer. Dette kan indregnes igen.

Indregnes ovenstående punkt i) og j) viser tabel 2, at der skal findes 16,767 mio. kr. i 2025 for at opnå et budget i balance i 2025.

Tabel 2: Oversigt over den økonomiske balance efter indregning af greb

Netto 1.000 kr. (2024 p/l)	2025	2026	2027
Resultat vedtaget budget 2024	-3.934	9.389	-14.486
Heraf anlæg	89.299	83.674	100.513
i) Anlæg fyldes op til 100 mio. kr.	10.701	16.326	-513

Netto 1.000 kr. (2024 p/l)	2025	2026	2027
Nyt resultat	6.767	25.715	-14.999
j) Budgetbuffer til øget basisbudget 10 mio. kr.	10.000	10.000	10.000
Nyt resultat	16.767	35.715	-4.999

Hvis pkt. 1 og 2 indregnes, fremgår af tabel 2, at der skal findes 16,767 mio. kr. i 2025 for at opnå et budget i balance i 2025.

Hvis der skal afsættes yderligere midler til ny drift, vil ubalancen stige tilsvarende. Der er ikke afsat midler til den nye budgetkategori "ekstraordinær driftsudvidelse".

Ifølge den økonomiske politik må ændringer til basisbudgettet ikke overstige den statslige kompensation for demografi, socioøkonomi og ændret lovgivning. Basisbudgetændringerne kan dog erfaringsmæssigt udgøre mere end den statslige finansiering. Dette var dog ikke tilfældet i 2024 pga. ekstra tilskud i økonomiaftalen vedr. social- og sundhedsområdet på. De forrige år har basisbudgettet udgjort mere end den statslige kompensation.

I ovenstående tabel 1 (Ad. j) er der derfor taget højde for øget basisbudgetudgifter og der er afsat en buffer på 10 mio. kr. i 2025-2027.

Yderligere muligheder for at opnå et budget i balance

Stigning i indkomstskat.

Et andet greb kunne være en stigning i indkomstskatten. Det er pt. ikke muligt at hæve grundskylden eller indføre dækningsafgift på forretningsejendomme. Hvis den statslige sanktion på 75% i det 1. år, 50% i 2. og 3. år og 25% i det 4. år af provenuet skal undgås, skal Indenrigs- og boligministeriet søges om at lade indkomstskatten stige. Der skal ansøges konkret om hvor meget udskrivningsprocenten ønskes sat op og provenuet. Dette er under forudsætning af, at der i forbindelse med den årlige økonomiforhandling mellem KL og regeringen afsættes en pulje til skattestigning. Det var ikke afsat en pulje til budget 2024. Skattestigninger forventes modsvaret af tilsvarende skattenedsættelser. Hvis dette ikke er tilfældet, modregnes der i bloktilskuddet for alle kommuner.

I denne forbindelse skal der gøres opmærksom på, at et evt. provenu vil indgå i tilskud/udligningen og der kan ske en modregning af disse tilskud. Desuden er der i skattesystemet indlagt en øvre grænse for, hvor meget der skal betales af den sidst tjente krone (det skrå skatteloft).

Kommunerne bliver omfattet af medfinansieringen i 2025, hvis udskrivningsprocenten i 2025 er højere end i 2007 og overstiger grænsen på 24,87 pct.

Faaborg-Midtfyn Kommunes udskrivningsprocent på 26,1 pct. er 1,24 procentpoint over medfinansierings-grænsen på 24,86 pct. og kommunens udskrivningsprocent er sat op med 0,4 pct. siden 2007. Faaborg-Midtfyn Kommune opfylder dermed begge betingelser og er omfattet af medfinansieringen af det skrå skatteloft og forventes at udgøre ca. 2 mio. kr. i 2023.

Hvis udskrivningsprocent på 26,1 pct. sættes yderligere op, vil Faaborg-Midtfyn Kommunes medfinansiering af det skråskatteloft alt andet lige stige.

Kassetræk

Endelig kan ubalancen helt eller delvis finansieres via yderligere kassetræk. (Der er budgettet med et kassetræk på 5,1 mio. kr. i 2025 jf. budgetaftalen for budget 2024-2027).

Anbefalingen er et råderumskatalog på 20 mio. kr. til budget 2025-2026

For at opfylde den økonomiske politik og give mulighed for at opnå et budget i balance anbefaler forvaltningen, at der skal udarbejdes et råderumskatalog bestående af effektiviseringer og besparelser på minimum 20 mio. kr.

Anbefalingen afspejler ikke ubalancen i overslagsårene som helhed. Dvs. der kigges ikke på ubalancen som et gennemsnit over 3 år, men kun på ubalancen i 2025. Hvis ubalancen på 16,767 mio. kr. i 2025 håndteres ved at udarbejde et råderumskatalog på 20 mio. kr., vil ubalancen i 2026 på 35,715 mio. kr. være tilsvarende mindre og altså i stedet 18,948 mio. kr.

Der er udarbejdet en skyggefordeling pr. udvalg på 20 mio. kr., som vedlægges som bilag. I skyggefordelingen er der dog taget højde for stigende og faldende profiler fra budget 2024, som dermed delvist indfrier skyggemålet for 2025-2028. Denne skyggefordeling er udregnet ud fra budgetandele.

Der er ikke taget højde for udmøntningen af tværgående effektiviseringer, da disse ikke godkendes af Økonomiudvalget før efter godkendelse af budgetproceduren.

Det er fagudvalgenes ansvar, at der udarbejdes budgetforslag til besparelser og effektiviseringer indenfor udvalgets egne bevillinger.

Direktionen udarbejder som hidtil forslag til et balanceret anlægsbudget til politisk prioritering. Dette er til intern brug for kommunalbestyrelsen og offentliggøres derfor ikke.

Basisbudgettet

Fagudvalgene vil i foråret blive forelagt forventede ændringer til basisbudgettet. Det er fagudvalgenes rolle og ansvar at sikre, at basisbudgettet er tilstrækkeligt til at sikre det serviceniveau, som kommunalbestyrelsen har besluttet.

Dog vil arbejdsmarkedsområdet først komme med et forslag til basisbudget efter sommerferien, da basisbudgettet her afhænger af Økonomaftalen mellem KL og regeringen. Der kommer et første bud på basisbudgettet på udgiftssiden, som fremsendes til Økonomiudvalgets møde i juni.

Der er en lang række usikkerheder i basisbudgettet. Ikke mindst i lyset af krigen i Ukraine, den generelle udvikling i verdensøkonomien, inflation, energiudgifterne og disses betydning for beskæftigelsen.

Faaborg-Midtfyn Kommune opfylder målsætningen om en kassebeholdning på 3.000 kr. pr. borger. Kassebeholdningen skal bl.a. bruges til at modstå de udsving, der evt. måtte komme på den korte bane, men kan selvsagt ikke bruges til varige udsving, da kassen derved vil blive drænet. Men der skal fortsat iværksættes tiltag, så usikkerhederne mindskes og basisbudgettet overholdes. Dette er et fokusområde både administrativt og politisk. Hvis basisbudgetændringerne ikke holdes i ro, medvirker de til budgetubalance, og der vil være behov for tiltag f.eks. besparelser og effektiviseringer.

Det endelige resultat af basisbudgettet vil først kunne gøres endeligt op, når forvaltningen har beregnet konsekvenserne af den indgåede Økonomaftale. Resultatet forventes at foreligge efter sommerferien.

I lighed med sidste år vil forslag til basisbudgettet til budgetseminaret blive præsenteret med forslag til prioritering af basisbudgetændringerne.

Anlæg og det balancerede anlægsbudget

Fagudvalgene drøfter forslag til anlæg på udvalgsmøderne i februar, april og juni. Det skal sikre, at der tidligt i processen skabes overblik, at der tages stilling til prioriteringer og behov samtidig med at der bliver mere tid til at kvalificere de enkelte forslag. Der er mulighed for at fremsætte forslag om nye anlæg, som skal indgå i prioriteringen i hele perioden. Nye forslag øger behovet for omprioritering mellem anlægsprojekter.

Det balancerede anlægsbudget

Direktionen udarbejder et forslag til et balanceret anlægsbudget, som er et arbejdsdokument til kommunalbestyrelsen. Derfor offentliggøres det balancerede anlægsbudget ikke. Det vil sige et anlægsbudget som holder sig inden for den forslåede nedsatte anlægsramme i hele budgetperioden. Jf. den økonomiske politik ska anlægsbudgettet udgøre minimum 100 mio. kr. Der er i afsnittet omkring de økonomiske forudsætninger og beregningerne af størrelsen af råderumskataloget taget højde for dette.

Processen omkring det balancerede anlægsbudget skal sikre, at der i prioriteringen tages højde for, at nogle anlæg allerede er igangsat og andre anlæg, som bør igangsættes af bygnings- og sikkerhedsmæssige årsager. Desuden skal anlægsbudgettet sikre en understøttelse af udviklingsstrategien.

Endelig skal der ske en vurdering af uforbrugte anlægsmidler fra tidligere år. Dvs. projekter der tidligere er vedtaget, men som af forskellige årsager ikke er bragt i anvendelse. Under udarbejdelsen af det balancerede anlægsbudget sker der en vurdering af disse anlægsprojekter i forhold til, om projekterne stadig er aktuelle, om det forventede tidspunkt for udførelse skal ændres og om der dermed skabes rum til at gennemføre andre anlæg.

Alle anlægforslag kategoriseres, så det fremgår hvilke projekter, der er i gang og ikke kan rykkes, og hvilke der eventuelt kan flyttes ud i årene. Der tages udgangspunkt i følgende kategorisering:

Kategori:

- Kategori 0: Projekter der afventer ekstern finansiering
- Kategori 1: Projekter der er i gang, og som ikke kan rykkes (Projekter der fysisk er igangsat, eller hvor der er indgået kontrakt/aftale om arbejdets udførelse)
- Kategori 2: Projekter der skal udføres inden for en kortere tidshorisont af lovmæssige, sikkerhedsmæssige eller vedligeholdelsesmæssige årsager (Projekter som ikke er i gang)
- Kategori 3: Projekter som har en høj politisk prioritering
- Kategori 4: Projekter der vurderes som fagligt relevante, men mindre akutte (projekter der kan rykkes mellem årene).

Kategoriseringen af projekterne skal sikre, at kommunalbestyrelsen får et bedre overblik i forhold til hvilke anlæg der kan rykkes mellem årene - så der bedre kan foretages prioritering mellem projekterne.

I forhold til det balancerede anlægsbudget arbejdes der ud fra et 10-årigt perspektiv.

Samtidig skal det indstilles hvilke anlægsprojekter, der henholdsvis kan/skal finansieres af FFV-midler og hvilke der kan lånefinansieres.

Økonomiudvalget drøfter 1. version af forslag til balanceret anlægsbudget i juni.

Kommunalbestyrelsen får første forslag til det balancerede anlægsbudget i august.

Effektiviseringer – også i et flerårigt perspektiv

Der bliver arbejdet med et "dobbelt årshjul", hvor der både vil blive arbejdet på konkrete effektiviseringsforslag til budget 2025, og hvor forvaltningen samtidig forbereder realiserbare forslag til effektiviseringer og investeringscases til brug for Budget 2026-2029. Derved sikres bedre mulighed for at levere effektiviseringsforslag og investeringsstrategier, som tager udgangspunkt i et mere systematisk og dybdegående analysearbejde på udvalgte områder.

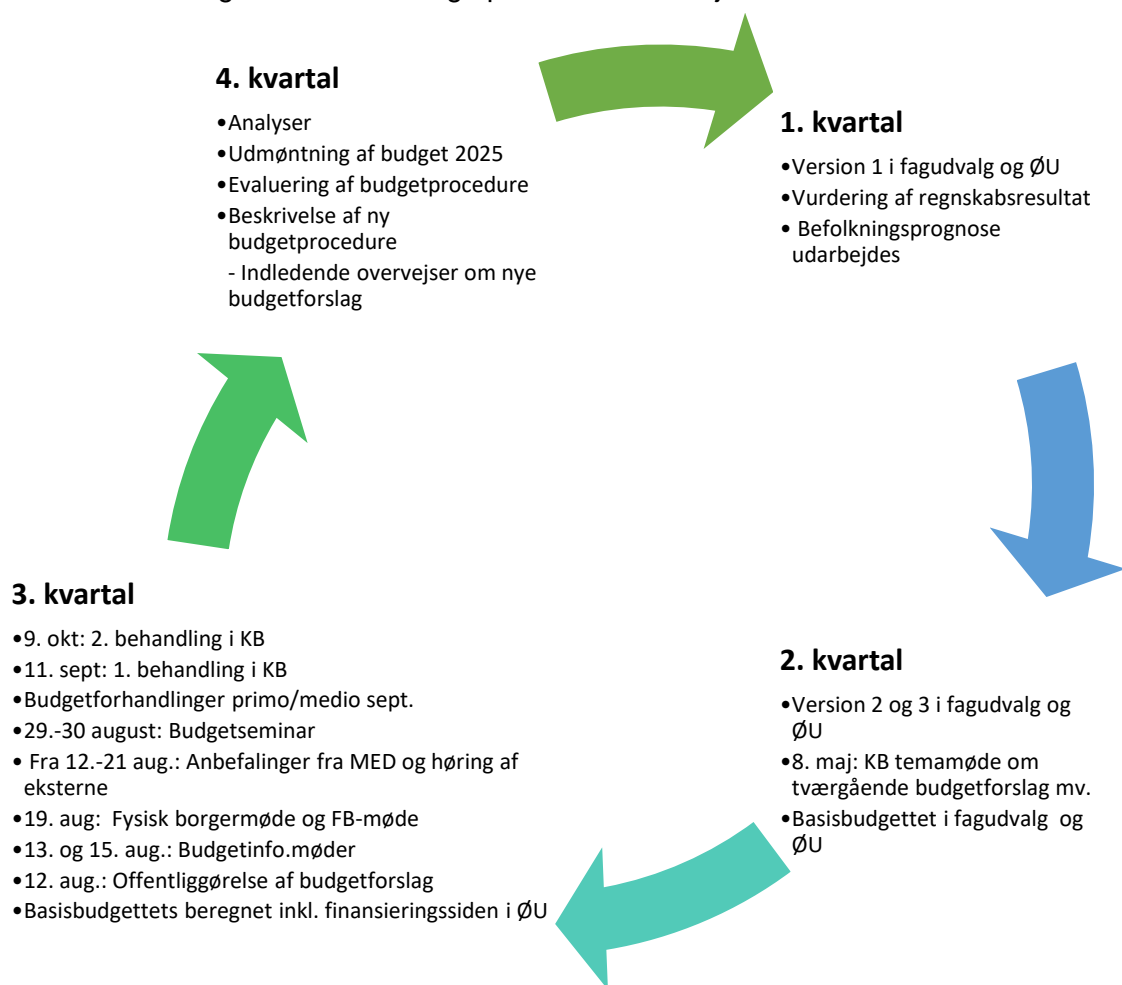
Proceduren er udtryk for offensiv økonomistyring, som på lidt længere sigt skal give kommunalbestyrelsen et større økonomisk handle-/prioriteringsrum.

I budgetproceduren for budget 2025 arbejdes der videre med 3 versioner af budgetforslag, som drøftes i fagudvalgene i februar, april og juni. Arbejdet med de forskellige versioner skal sikre, at der tidligt i processen skabes overblik samtidig med, at der bliver mere tid til at kvalificere de enkelte forslag. Det er fagudvalgenes opgave og ansvar, at der udarbejdes budgetforslag svarende til skyggemålene indenfor fagudvalget.

Fagudvalgene får version 2 og 3 af budgetforslagene tilsendt på forhånd som fortrolige bilag til lukkede dagsordener. Dermed har fagudvalgsmedlemmerne adgang, men ikke offentligheden. De endelige budgetforslag bliver offentliggjort d. 12. august 2024. Dette for at sikre fagudvalgene arbejdsro og ikke skabe unødigt uro hos borgerne eller organisationen i forhold til forslag som ikke kommer til at indgå i forhandlingerne.

Arbejdet med basisbudgetændringer, effektiviseringer og besparelser, medarbejder- og borgerinddragelse er alle centrale indsatser i Faaborg-Midtfyn Kommunes budgetlægning. Figuren herunder illustrerer de enkelte faser af budgetlægningen og det dobbelt årshjul, hvor der anlægges et toårigt sigte til budgetproceduren.

Nedenstående figur illustrerer budgetprocedurens årshjul.

Indholdet i de 3 versioner

Version 1 drøftes i fagudvalgene i februar. Ved denne version er der alene tale om mundtlige drøftelser af, i hvilken retning fagudvalget ønsker, at administrationen skal arbejde videre. Der vil ske en mundtlig præsentation af direktøren og/eller chefen fra fagområdet af budgetforslag, der påtænkes udarbejdet, herunder besparelser og effektiviseringer, bevillingsudløb, tidligere bestilte forslag, kan/skal opgaver, ligesom udvalgene skal fremlægge bestillinger på besparelser/effektiviseringer, ny drift og anlæg mv.

Version 2 bliver præsenteret skriftligt for fagudvalgene i april. Der tages udgangspunkt i forslag som fagudvalget drøftede ved version 1. Alle forslag er ikke helt færdigbeskrevet eller gennemregnet. Der kan også være tale om drøftelser af nye forslag, som skal medtages til version 3 eller forslag, som skal udgå. Tages der forslag ud, skal disse erstattes af andre, så udvalgets skyggemål opfyldes.

Version 3 bliver præsenteret for fagudvalgene i juni. Der er tale om endelige beskrevne og beregnet forslag, som på baggrund af fagudvalgenes anbefalinger videresendes til Økonomiudvalget i juni. Tages der forslag ud skal disse erstattes af andre, således at udvalgets skyggemål opfyldes. Efter godkendelse i Økonomiudvalget vil forslagene blive offentliggjort den 12. august 2024.

Eksterne/lokale budgetforslag

I budgetaftalen for budget 2024 vil forligspartierne gerne støtte endnu mere op omkring realisering handleplanerne i kølvandet af landsbyanalysen og helhedsplanen for øerne. Derfor nedsættes inden udgangen af 2023 et §17, stk. 4-udvalg med eksterne deltagere, som skal drøfte den videre udvikling af de mange lokalsamfund på landet og øerne i signaturprojektet Liv i lokalsamfundene og på øerne. Projektet har fået en økonomisk ramme på 10 mio. kr., som udvalget kan foreslå handlinger for over fire år. Dette vil træde i stedet for direkte indhentning af ønsker fra lokalrådene og beboerforeningerne på øerne, som har været gjort de sidste par år. Forslag til udmøntning blive lagt ind i budgetportalen til kommunalbestyrelsens efterfølgende prioritering

Det politiske ejerskab og fagudvalgenes rolle

Fagudvalgene fik ved overgangen til udvalgsstyre pr. 1. januar 2021 en ny rolle. At bevillingsniveauet er ændret til fagudvalget, betyder bl.a., at fagudvalgene skal sikre, at der er sammenhæng mellem basisbudget og serviceniveauet.

Fagudvalget skal jf. styrelsesvedtægten drage omsorg for, at bevillinger og rådighedsbeløb, der er tildelt udvalget, ikke overskrides. Dvs. at sikre budgetoverholdelse og at budgettet er tilstrækkelig til at sikrer det vedtagne serviceniveau. Hvis dette ikke er tilfældet, skal fagudvalget iværksætte tiltag således at dette sikres. Fagudvalget foretager indstilling til kommunalbestyrelsen gennem Økonomiudvalget, hvis det er nødvendigt at justere de enkelte bevillinger.

Fagudvalgene skal i forhold til version 1, 2 og 3 af budgetforslagene fremkomme med budgetforslag dvs. effektiviserings- og besparelsesforslag til opfyldelse af skyggemålet udmeldt af Økonomiudvalget. Forslagene indgår i råderumskataloget til politisk prioritering. Derudover skal fagudvalget tage stilling til, om der skal udarbejdes budgetforslag i forhold til de bevillinger der har udløb. Dvs. forslag til ny drift.

På kommunalbestyrelsens temamøde den 8. maj 2024 drøftes tværgående budgetforslag fra fagudvalgene og forslag hvorom der usikkerhed mv.

Efter udvalgsmøderne i juni offentliggøres alle budgetforslag den 12. august 2024 og herefter overgår budgetforslagene til behandling på det årlige budgetseminar 29. - 30. august 2024.

Der afholdes fysisk borgermøde og Facebook borgermøde den 19. august 2024. Fredag den 23. august 2024 fremsendes medarbejdernes anbefalinger og de indkomne eksterne hørings svar. Således efterkommes ønsket om, at partierne har anbefalingerne fra IDA inden deadline for partiernes prioriteringer.

1. deadline for partiernes prioriteringer er den 26. august 2024 kl. 9. Prioriteringerne foretages i budgetportalen. Partiernes prioriteringer offentliggøres tirsdag den 27. august 2024 i forhandlingslisten i budgetportalen.

Frem til onsdag den 28. august kl. 14, vil det være muligt for partierne at udarbejde en ny **2. prioritering** i budgetportalen. Partiernes prioritering vil være tilgængelig i forhandlingslisten senere onsdag den 28. august 2024, så de foreligger til budgetseminaret. Dette er en ny proces i forhold til tidligere år, hvor der kun har været muligt at foretage en politisk prioritering inden budgetseminaret. Ændringen er sket pba. ønske fremført på budgetseminaret 2023.

På budgetseminariet er udgangspunktet en drøftelse af budgetforslagene. Torsdag formiddag afholdes møde med medarbejdersiden i Hovedudvalget. Torsdag eftermiddag fremlægger formændene 1-2 emner fra fagudvalgets område. Partiernes prioritering fremlægges også. Fredag formiddag prioriteres til anlægsområdet.

Programmet for budgetseminaret vil blive drøftet nærmere på gruppeformandsmødet den 19. februar 2024.

Til budget 2025 vil der i forbindelse med budgetinformationsmøderne blive tilbudt et opfølgingskursus vedr. budgetportalen for de af kommunalbestyrelsesmedlemmerne der måtte ønske dette.

Det vil i lighed med budget 2024 blive etableret en hotline, som kommunalbestyrelsen kan kontakte, hvis der ønskes hjælp til budgetportalen.

Direktionens rolle

Direktionen har en særlig koordinerede rolle i budgetproceduren. Direktionen skal godkende budgetforslagene inden politisk behandling og understøtter gennemførelse af budgetprocessen.

Det er desuden direktionens rolle at sikre, at budgetforslag på eget område færdiggøres indenfor fristerne.

Der afholdes i foråret 2024 to direktionseminarer. Det første omhandler foreløbige budgetforslag og det balancerede anlægsbudget andet handler om version 3 af budgetforslagene herunder basisbudgetforslag samt udkast til balanceret anlægsbudget.

Medarbejderinddragelse

Ledelsen på de enkelte fagområder har pligt til at tage initiativ til at invitere medarbejderne (MED) med ind i processen for at pege på ideer til effektiviseringer og besparelser. Det skal ses som et tilbud til medarbejderne og er således ikke et krav. Det er formanden i de enkelte MED-udvalg, der via ledelsesstrengen har ansvaret for at videregive indkomne forslag fra medarbejderne.

Desuden inddrages repræsentanter for de relevante medarbejdere ved udarbejdelse af effektiviseringer og eventuelle besparelsesforslag med personalemæssige konsekvenser efter offentliggørelsen af budgetmaterialet. Det sker gennem den såkaldte IDA-proces, hvor medarbejderne *informerer, drøfter* og kommer med *anbefalinger* til de fremsatte forslag med udgangspunkt i forslagets **konsekvenser for arbejds-, personale-, samarbejde, - og arbejdsmiljøforhold.**

Medarbejderinddragelsen i denne del af budgetarbejdet sker primært for, at medarbejdersiden kan være med til at kvalificere og udvikle budgetforslagene i kraft af deres faglige viden, indsigt og kompetencer på området. Inddragelsen skal ske via inddragelse af det lokale MED-udvalg. Inddragelse ved nedsættelse af arbejds-/følgegrupper kan imidlertid kun forekomme efter forudgående aftale med det lokale MED-udvalg.

IDA-processen for MED-systemet finder sted fra offentliggørelsen den 12. august til den 24. august kl. 9 (Hovedudvalget dog den 23. august 2024). MED-systemet opfordres til som en del af IDA-processen at komme med anbefalinger til de offentliggjorte budgetforslag forud for budgetseminariet.

Offentliggørelse af budgetmateriale, høring samt borgerinddragelse

Alle budgetforslag offentliggøres på kommunens hjemmeside 12. august 2024.

Borgermøderne afholdes inden høringsfristens udløb, hvilket giver borgerne mulighed for i højere grad at kvalificere deres høringssvar inden det afgives.

Anbefalinger og høringssvar sendes via mail til budget@fmk.dk til Økonomistaben senest onsdag den 21. august. Hovedudvalget dog den 23. august 2024 kl. 13.30, hvorefter de formidles videre til kommunalbestyrelsen den 23. august 2024 forud for budgetseminaret d. 29. - 30. august 2024. Hvis der er behov for det, vil der være en ny IDA-proces mellem kommunalbestyrelsens 1. og 2. behandling af budgettet. Denne proces vil primært give værdi i forhold til ændringer aftalt i forbindelse med budgetseminaret eller i forbindelse med de afsluttende politiske forhandlinger.

Der afholdes budgetmøde på Facebook samt et fysisk borgermøde.

Ovenstående kan sammenholdes i nedenstående figur:

